

להערכת ביאליק וביקורת

ניסוחו להראות ("ברכה" גל. 1147) כי שלוש הפגישות (ולח"ן אחר-כך. מברלי) הנחשבות להם למערכי ביאליק ומכריז פגישות של ברכה. מוזקות לנו פגישות שאטאליות ואף העיונו לומר, כי עיקר האטאליות היה כמה שביאליק עצמו נסחף למסורת סביביו והשפעתה שירי מתוכה מתבררת לנו דעתו שלו עצמו על הגדולה שבחפציו וחילו בשירה, הוא מניח האשף ותחת היותו לו מעלה אשר כמעט יפתחו לו עיניו חשיקו. נראתה לו כשלוף, שביקש אפילו לתקן בשירה אחרת, שהיא כחשיבה חדשה ובלה משך צולת: אך ציודתה סובבה מאשה אשר הקורש לליטוריה מרובה מרחה, רוח הקודש (אגדת שלושה וארבעה). ודאי שאין אנו יכולים שלא להצטער, כי דעתו של מנדלי, שאמרה בבידות-דעת, נעשה זה, בעצם, הערה המקובלת. הנאמרת בעיקשה: כפי שאנו מוצאים גם בחיו וגם בשירתו. בחיו - יחסו לאישים הסוגרים למעגל-השפעות הנוכח, ובפרשה זו יש סוגיות כמו סוגית מ. י. בדיבובסקי שכבר ניסו לפרשה (ש. צמח) ויש סוגיות אחרות, כמו דחתם לא. נ. גנסין או י. צ. רמון הצופות למסרה, אך בדרך-כלל כבר ניתן לשער, כי ביחס החתימה הרוחנית על הרתעו עצמו ביאליק מצד אחד וגדול עמו עצמו ודחה מעליו צד אחד וגדול שבו עצמו, שכן הקריאה המתוח של: דמם נ. כ. ק. ל. ע. י. ב. ר. ת. אינה בעצם, אלא לשון-הפלגה על יראתו, יראת העין מפני חמות שהיו עצורים בו ויש בהם גמלה מדור ומדורות. היראה הזאת מפעפעת גם ברחיפה המסקינית, שעליה תעמידנו לא חוקר שפרגות ספרות אלא חוקר שמונתו לשו (חלל צייטלין): בבוא המשורר לתאר לנו חזיונות, שאין אנו מספקים כי נחזו ממש, הוא רואה לתקן דים לחיבורים חובה קטנה וברקסטיסטי ביות: כמה ענין, כאילו מובן, כי ביסודו זה היה נאמן לסיודו היה באמן גדלי, שמתו נשאו וסתריו לא יפרצו, אך הרבה שמתו נשאו עורו תדרש מלאכת חקל גדולה, כדי לגלות יתר על העולם, שכבר גילוהו קצת חוקרים בין השו"ן, את העולם מתחת לשו"ן, ואם עבודתו חקל ראשונה אינה מקובלת על בני הדור, בעיקר בני דורו של ביאליק, ביותו כמח' ליד של המקורבים אליו, הרי עבודת-חקר אחרת לא יכול-שכן, ולא פליאה היא, שכן בעצמה האחת והאחרת מסקנתה היא, כי חיים: חיים ביאליק והמפלגה שלו אינו

כיהם שבין גדול לבין קטנים ממנו. אלא כיהם שבין ספאציקס מיוחד, שהוא על פי צורת-ביטויים במעגל, אך על פי מהותו מעבר לו. אותו היהודי בולט שלח"הב נתן אינו באפשר אלא בלח"הביתקורת שלנו שתי הערכות שונות, שכל אחת היתה אולי סתם להעמיד כביכול, מוטעה למסקנתה חלק גדול של יצירת-המשורר, אומרת: דרשוני, גם בעצם העובדה תחת הוכחה קוצר-היד של בעלי הערכה לא תפוס את המשורר בפולחן שלו, ומן הנחיה לומר, כי גם הנטינות לאחד את שתי הערכות

שבו חקיקת-פ. ויילוס-הלך הרוח הכריז לים כי כמרידים בהם יותר ויותר את צד-השירת שערבו קבע וצד-הכביעות שערבו ארצה. ותר' עצה-העובדה, כי בריוח-זמר גם מוטע נגשו במחור-הביקורת שלנו שתי הערכות שונות, שכל אחת היתה אולי סתם להעמיד כביכול, מוטעה למסקנתה חלק גדול של יצירת-המשורר, אומרת: דרשוני, גם בעצם העובדה תחת הוכחה קוצר-היד של בעלי הערכה לא תפוס את המשורר בפולחן שלו, ומן הנחיה לומר, כי גם הנטינות לאחד את שתי הערכות

האלה לא היה בהם כדי להתגבר על השניות המסקנת. האות, יותר שהעליו חשיבת-מלוגה העלו דבר-שירה, אם לא משעה כל-איים, כי בעל-הערכה היקצר מובהקים, ושירים הנראים כביד-יחיד נדרשו להם כשיר-כלל מובהקים, וככל שהעמיקו לעיין ראוי התחומים בלוליים, ובבואם להכריע הרי לא יכלו להסתיר מביכה ואכזר-עצות, רק באחר-ימינו של ביאליק ואהרן פטירתו נלטה ראשית-נתיבה לתפיסת אישיותו ושירתו במלוא-מוליותה, הגשר לתפיסת זאת הוא בהכרח,

חוק ליד' פשרה - הללו נתקדו ממילא עיתות מסקנת-גמר: בביאליק הגיע לבסוף רישול ראש-מאמצי של ספרות דורות האחרונים - הריקאפולטיבית העצמית של האדם הישראלי ריקאפולטיבית שדר' כזה בידיה משכבות הרוח העליונות עד שכבות הנפש התחתונות, מתוית החדרעה הפרגראטית ושחלה עד מסד היצירות ההיליות ועומקת, ודאי שהתפיסה הזאת נותנה דעתה על שני הצדדים, כפי שהב' ייטיב שני דרכי הערכה הנזכרים, אלא בה אין הצדדים האלה בזינת עיקר וטפל,

ראש ומשנה, גם היא יודעת על שירת הכלל ועל שירת היחיד, אך היא רואה את הן כבוליים במסכתו הנפש, כביכול כוח שכבות במבנה הגיאולוגי שלה, אך לא כשבבות היחידות, שכן היא רואה שכבות התנוונות מתן וביתר השורה לפני-היות' הנפש בחיגית-כלל ובחיגית-יחיד, שכבת השתילה תפיסה זאת רואה כראשית-הנובה לעצמה להשמר מפני אותה הנחיתת של הפרדת-יחידות, שכן מוהותה אסונה גם על לוד' היותה של דקדוק-פילולוגיה על שירת' ההאיה של פסיכולוגית-המעמ' קים, היא יודעת כי משל השכבות הגאולוגיות אינו אלא משל, שהרי כנפש השכ' בזה השונתה אינן מסודרות באופן שאם האלה ממלאת חלל סטרים, הרי שכבתה או יליכתה גדוקת מהוכה, אלא הן קיימות זו בתוך זו, יצות לשכבות צפופה זו של והלידית והב' בתוך זה הוא המשולש הגדול שראינו שהוא אמנם סמל מכריע, אך לא יחיד, בשירת ביאליק, ושבו יראנו את נפשו במזיגת יסודותיה ביצירת-הנפש, במרכבת-היסטורית, בהיות-היקום, בהת' לקורות אלה שבהן מתמוגגים שלוש היסודות כחטיבה אחת, מגיע ביאליק לרד' מן שהוא גם עומקן, כלומר, באותה ארץ שבה יש אידיאליזם בין רוב ובין עומק, מתוך התפיסה הזאת אנו למדים, כי באר' ליק היה כ'אח' גם בעיסות-מולדתו, עייית וולין, בישיבת-המתמיד, בעיר האריגה וגם בארץ לא נודעת, באי-החוב, אלו המקומות שבהם מתלכדים מוסדי-ער' למ.

דברים אלה צריכים הדגשה, וביתור עם הערכה, שהתגברה על אותה ההפרדה המלאכותית הנוכרת ואף על פישורה, ות' חת להעמיד את ביאליק בשני מעגלים מנ' נרים, היא מעבירה את הניגוד בין עצמו ומעמידה עיקר' בשרה והתנגשות הגדו' לה שבין הקמאות היהודית וגילומה במסד' רת הישנה שמתנה ולבושה דתי וכן המציאות החדשה שגילומה בניסויי החיל' נות החדשה, ודאי שהערכה זאת (ב. קורצ' וייל) מקדמתנו הרבה, אך אפשר ותחב' לפת המיגמה של אס' האוונים אשר למשורר ושירתו לגשר בין העולמות האלה ולקוים באה משום ההתעלמות מכך, כי באמת שירתו היא שדה-התנגשות של שלושה עולמות, ועוד תדרש מלאכת-חקר דבר-ידיעה, כדי לחשוף את רוב הסמ' לים, נקדויות-הנפש של שלוש העולמות למלחמה ולהשלמה, וזכר לראות מלוא' דאמה את הסתערוחו של ביאליק והיש' זו בריקאפולטיבית של עצמי יאמשל לא

באה בסופה אלא להכשיר את עצמו למד' רגו שהוא היה ירא' להי ושלח הגיע אליה אלא זעיר' שם זעיר' שם באיתכסאי, גם מיראנו ממש הרום עצמו גם תחב' מס' גות דורו שזיחה עצרה, מאפקס, כובל' לא שילוש הפגישות הפאטאליות שנוכרו לא היו אלא רמזים בולטים בה, רק עינן כוח עשיר להעמידנו על מלוא גדולתו: כי רק כשבבול והיחידות, שכן היא רואה שכבות מתגלה אילו לא יראתו לו ומסגרתו זו, בע' צם, חדר לפנינו, שביקש לא-תחוק, אך יון שדויות קודמים היו מגדירים אותו בשלוש תיבות יגון קטנות: לא איכשו דלא, ברור, כי לגבי תפיסה כזאת כמעט מפורסמים הבדלי הערכה המצויים, לא שהיא כותרת בעיקר אלא או אחת, שהערכה אחת או אחרת קובעתו כעיקר, אלא שהיא רואה אותו כסן אחד במכלול' המנים והיא מבחינה בין זעיר-אספן ואפיר-ברבין והותרה עיריעת השטחים העליונה (אידיאולוגית כרות הדרו והעמו) לעומקם של השרשים, וביתור היא שוקדת להגיע להבנתם של הגילויים, שבהם נה' לכדו עולמות באור של סמל גדול הנוקב תהום רבה ומצאו יסודות-ספלה ויסוד דת-מטה מחוברים במראה-השתיה, רבים החיזיונות, שבהם נתמללה ההתלכדות הנשגבת האת, וכדוגמה יהי לנו מר טיב השבים האחרון שציל, שאם אנו בודקים בו אנו רואים, כי הוא מתגלה לפנינו ביסודו כמתנת נד דלוק שכמעט לא יתכר משיר וסיר, עד שאנו רשאים לומר, כי אין לך שיר חשוב בשיריו שלא נמצא בו תמונה קבועה שדפוסת הוא בדרך-עיד של חלל אפל שמתוכו בולט אובייקט ובראשו אור, המעמיק לעיין מגלה, כי הגו הזה הדלוק מעל ראש שיר וסיר הוא באמת כנר משר' לש, כאור משולש: הוא הוא הגר הישן העשן במסחר בערים המבודדות בתפוצות האולה, הוא הוא תלח'האש שבגנו מאש המוכת, הוא הוא האור שלפני הלילה, הוא הוא אור שבעת הימים, שיה השירה תאמה, גם לעומק וגם לגובה, הוא בכל אשר ית' לכדו היסודות האלה כחטיבה, כי הלא הן נקדויות-הפגישה של החווה התולדות היקום, שיאים אלה הם המבדלים בינו ובין האחרים ומעמיקים אותו כספאציקס מיוחד והכרחה של ספאציקס מיוחד אינה מניחה לנו לדבר, כורך המקובל על ברא' ליק והמפלגה שלו, ביות' דיוק: על ברא' ליק ושבעת כוכבי הלכת, לכל המוכתה תיחזו הכרה זו לדבר על ירשת שירתו ליסודותיה המיוחדים שמשורר-דורו נש' פשו ממנה, באופן ששירתו כבר כללה בתוכה את יסודותיהם, אך יסודותיהם אר' גם כוללים שירתו,